

خانواده و هویت ملی؛

باتأکید بر تأثیرات خانواده در شهر دوشنبه تاجیکستان درهویت ملی

علی شادمان قادی^۱، شاه عصمت ا... شاه نظر^۲

تاریخ دریافت: ۱۳۹۲/۰۴/۳۰

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۲/۰۹/۲۵

چکیده

یکی از دغدغه‌های مهمی دولت‌ها و ملت‌ها، حفظ هویت ملی است. دوام و بقای میراث فرهنگی، تاریخی و همچنین گام نهادن در راه توسعه‌ی همه جانبه در گرو ساخت هم‌ساز و یک‌پارچه اجتماعی است. درک متقن و عمیق منابع هویت ملی نیل به هدف یاد شده را مقدور می‌سازد. در همین زمینه بررسی ظرفیت نهاد خانواده در تقویت هویت ملی مطمح نظر قرار گرفت. در این زمینه برای تحقیق میدانی، دانشجویان دانشگاه آموزگاری شهردوشنبه تاجیکستان انتخاب شدند. (البته انجام پژوهش‌های مشابه برای سنجش دیگر منابع جامعه‌پذیری از جمله نهاد فرهنگی، نهاد دین، نهاد سیاست و... در جای خود می‌تواند مؤثر باشد که زحمت پژوهشگران دیگر را می‌طلبد). تحقیق پیش رو با استفاده از ابزار پرسش‌نامه از ۳۷۳ نفر از دانشجویان دانشگاه مذکور (با بهره‌گیری از فرمول کوکران) به صورت تصادفی برگزیده و اطلاعات توسط محقق جمع‌آوری گردید. پس از آن با بهره‌گیری از نرم افزار spss داده‌ها تجزیه و تحلیل شد. در پایان نتایج به همراه پیشنهادها ارائه شده است.

واژه‌های کلیدی: هویت ملی، خانواده، شهر دوشنبه

shadman_ir@yahoo.com

^۱ - دکترای فلسفه‌ی اجتماعی آکادمی علوم تاجیکستان (نویسنده مسؤول)

^۲ - استاد گروه جامعه شناسی آکادمی علوم تاجیکستان

مقدمه

تحولات سریع و بی‌وقفه‌ی بین‌المللی در سایه‌ی پیشرفت‌های حیرت‌انگیز تکنولوژی در سطح جهانی مفهوم «دهکده‌ی جهان» را در پارادایم نسبتاً مسلط محافل آکادمیک قرار داده است. در واقع به راه افتادن شبکه‌های عظیم مجازی در پهنه‌ی گسترده‌ی جهانی از جمله اینترنت، تویتر و شبکه‌ی اجتماعی فیس بوک (که در حال حاضر تنها فیس بوک نهصد میلیون عضو در عرصه‌ی جهانی دارد) به قدری فاصله‌ی زمان را کوتاه و در هم تنیده کرده است که تصوّر وجود مرزهای ملی را با چالش‌های جدی مواجه ساخته است. از سوی دیگر این نظریه را میان جامعه‌شناسان به بار نشانده ست که «جهانی شدن امری یک‌سویه نیست و مقاومت‌هایی نیز در قالب ناسیونالیسم و میل به تقویت هویت ملی در حال شکل‌گیری است». برای فهم متقن فرایند دو دیدگاه مذکور، انجام پژوهش‌های میدانی در زمینه‌ی منابع هویت ساز در سطح ملی امری مفید و درک عمیق‌تری را نسبت به تحولات یاد شده عاید می‌سازد. در این زمینه خانواده به‌عنوان یکی از نهادهای کهن و دیر پای اجتماعی مورد مطالعه قرار می‌گیرد. اما قبل از ورود به میدان تحقیق داشتن چهارچوب نظری امری ضروری است. زیرا نظریه، چراغ پر فروغی است که به کمک آن می‌توان از تاریکی‌ها عبور کرد و مسیر درست را انتخاب و به مقصد رسید. لذا یکی از مفاهیمی که در این پژوهش نقش کلیدی دارد مفهوم هویت است. مفهوم هویت زمانی اهمیت می‌یابد که جامعه ثبات خود را از دست دهد و در بحران قرار گیرد. «مفهوم هویت به‌ویژه در شرایط تغییر، بی‌ثباتی و فشار، حائز اهمیت است و گفتگو پیرامون آن شدت می‌گیرد؛ چرا که هویت نقطه‌ی عزیمت، پایگاه و منشأ انسجام اجتماعی و حفظ نظم در سطح کلان تلقی شده و لنگرگاه ثبات اجتماعی تلقی می‌شود. هویت عامل انسجام بخش و وحدت آفرین بوده و خصلت تنظیم‌کنندگی را به تمامی آحاد مردم اعطا می‌کند؛ بنابراین تزلزل و کم‌رنگ شدن آن، پایه‌های هم‌بستگی و انسجام اجتماعی را تضعیف می‌کند» (حاجیان: ۱۳۸۸).

شاید بتوان گفت هیچ علمی به اندازه‌ی جامعه‌شناسی به واکاوی هویت نپرداخته است. جامعه‌شناسان بیش از اندیشمندان علوم دیگر جنبه‌های عینی، ذهنی و کاربردی هویت را مورد مطالعه خود قرار دادند. هویت پیش از این کاربردی فلسفی، منطقی و متافیزیکی داشت؛ اما رشد علوم اجتماعی این مفهوم را برای توضیح برخی از رفتارها یا تحولات اجتماعی در اختیار گرفت. هویت جنبه‌ی فردی نیز دارد؛ اما به‌طور خاص در علوم اجتماعی با گروه و مجموعه‌های انسانی سر و کار دارد و سعی می‌کند رفتارهای اجتماعی را توضیح دهد.

هویت^۱

هویت اصطلاحی است که نوعی رابطهمیان شخصیت فرد و ساختار اجتماعی را نشان می‌دهد و هویت نسبتی است که یک فرد میان عوالم ذهنی خود و واقعیت زندگی برقرار می‌کند (فیرهی، ۱۳۸۳: ۵۴).

هویت هم امری فردی و هم اجتماعی است؛ کریج کالهن در کتاب نظریه‌ی اجتماعی و سیاست هویت می‌گوید:

«پرداختن به هویت فردی و جمعی، با این وصف، در همه جا فراگیر است. ما هیچ‌کس را بدون نام، بدون زمان یا فرهنگی که در آن برخی تمایزگذاری‌ها میان خود و دیگری، ما و آن‌ها ساخته نشده باشد، نمی‌شناسیم. جنس و سن تقریباً در همه جا مردم را از یکدیگر متمایز می‌کند، دودمان و نسبت تقریباً اهمیت برابری دارند» (کالهن، ۱۳۸۹: ۲۰).

داریوش بیک وند در تعریف هویت می‌گوید: «هویت عبارت است از تعریفی که شخص از خود و وجود خود می‌کند و به کمک آن به پرسش‌هایی از قبیل چیستم و چه می‌خواهم پاسخ می‌دهد و از طریق آن به ابعاد شخصیت خود یک‌پارچگی و انسجام نسبی می‌بخشد و در زمان و مکان از نظر روانی و رفتاری موضع‌یابی و جهت‌یابی می‌کند» (بیک وند، ۱۳۸۰: ۱۰۵).

پتر برگر و توماس لوکمان در کتاب ساخت اجتماعی واقعیت (رساله‌ی در جامعه‌شناسی شناخت) هویت را یکی از اجزای اصلی واقعیت ذهنی می‌دانند و آن‌را در رابطه‌ای دیالکتیکی با جامعه قرار می‌دهند به اعتقاد آنان هویت در اثر فرایندهای اجتماعی تشکیل، متبلور و باقی‌مانده، تغییر کرده یا در نتیجه‌ی روابط اجتماعی از نو شکل می‌گیرد. آنان می‌گویند ساختارهای اجتماعی تاریخی خاص، انواع هویت را به وجود می‌آورند که در موارد فراری قابل تشخیص هستند.

مثلاً هویت یک امریکایی متفاوت از هویت یک فرانسوی است. کارمند متفاوت از کارگری آواره است. هم‌چنین آنان می‌افزایند، هویت پدیده‌ای است که از دیالکتیک میان فرد و جامعه شکل می‌گیرد (برگر و لوگمان، ۱۳۷۵: ۲۳).

¹ - Identity

انواع هویت

هویت رامی‌توان به دو مقوله‌ی فردی و اجتماعی تعریف کرد:

۱ - هویت فردی که در نظریه‌های روانشناسی جای می‌گیرد به‌همین دلیل اکثر روانشناسان و نظریه‌پردازان شخصیت، هویت را در درجه‌ی نخست مسأله‌ای فردی و شخصی می‌دانند و اعتقاد دارند هویت در معنای حقیقی به ویژگی‌های شخصیتی و احساسی فرد اطلاق دارد. البته اکثر این نظریه‌پردازان، هویت اجتماعی را انکار نمی‌کنند. اما این دو نوع هویت را مستقل و متمایز از یک‌دیگر تلقی می‌کنند (گل محمدی، ۱۳۸۰: ۱۴).

از دیدگاه روانشناسی، هویت عبارت‌است از: «حساس تمایز شخصی، احساس تداوم شخصی و احساس استقلال شخصی» (جاکوبسن^۱ و جی جنکیس^۲، ۱۹۹۶)

۲ - هویت اجتماعی که درحوزه‌ی جامعه‌شناسی قرار دارد. از دیدگاه جامعه‌شناسان، هویت یکی از اجزای اصلی واقعیت ذهنی است که در رابطه‌ای دیالکتیکی با جامعه قرار دارد. هویت در اثر فرایندهای اجتماعی شکل می‌گیرد. پس از متبلور شدن، باقی می‌ماند، تغییر می‌کند و بر اثر روابط اجتماعی از نو شکل می‌گیرد (پتر ولوکمان^۳، ۱۳۷۵: ۲۳).

دراین پژوهش ما می‌توانیم با هر دو مقوله‌ی هویت سر و کار داشته باشیم؛ هم هویت شخصی مطمئن نظر باشد. زیرا هویت فردی در کنش با جامعه قرار می‌گیرد و در چهار چوب مدل خود آیین‌سان هرتن کولی، فرایند هویت‌سازی اجتماعی در رهگذر ارتباط دیالکتیکی میان فرد و جامعه شکل می‌گیرد. ازسوی دیگر، خانواده به‌عنوان متغیر مهم تحقیق حاضر و یکی از نهادهای بنیادی اجتماعی (در کنار دیگر نهادهای اجتماعی همانند نهاد فرهنگی، نهاد سیاسی، نهاد مذهبی و...) در جامعه‌پذیر کردن افراد نقش اساسی داشته است.

هویت ملی

از منظر جامعه‌شناسی هویت ملی وجه مشترک عاملی است که به چستی و کیستی یک جامعه یا جمع دلالت دارد و ویژگی مشترک یک گروه را مطرح می‌کند. اگر زمانی از عده‌ای پرسیم که شما کیستید؟ آن‌ها ویژگی‌های مشترک گروه خود را مطرح می‌کنند که این ویژگی‌های مشترک

^۱ - Jacobson

^۲ - J.Jenkihs

^۳ - peeter & lokhan

هویت آن گروه است یا به عبارت دیگر هویت اجتماعی، آن خصایص و ویژگی‌های مشترکی است که یک گروه دارد.

هویت ملی یکی از انواع هویت است که فراگیرترین و در عین حال مشروع‌ترین سطح هویت در تمام نظام‌های اجتماعی است. بر همین اساسی هویت ملی را به عنوان احساس تعلق و تعهد نسبت به اجتماع ملی و کل جامعه تلقی می‌کنند. براساس این تعریف باورها، ارزش‌ها و هنجارها و نهادهای فرهنگی همانند زبان، دین، آداب و رسوم، ادبیات و... جای می‌گیرند (حیدری، ۱۳۸۳: ۳۴۳).

آنتونی اسمیت هویت ملی را باز تولید و باز تغییر پایدار ارزش‌ها، نمادها، خاطرات، افسانه‌ها و سنت‌ها می‌داند که عناصر تمایز بخش هر ملت هستند. هویت ملی، نوعی احساس تعلق فرهنگ محور، تمایز آفرین و تداوم بخش به یک ملت که دولت و گفتمان‌های مسلط با بهره‌گیری از منابع معین آن را به وجود آورده و حفظ و تعریف می‌کنند. وی می‌افزاید هسته‌ی هویت ملی تداوم و تمایز است. وی در جای دیگر اشاره دارد که هویت ملی فرایند پاسخ‌گویی آگاهانه‌ی یک ملت به پرسش‌های پیرامون خود، گذشته، کیفیت، زمان تعلق، خاستگاه اصلی، حوزه‌ی تمدنی، جایگاه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و ارزش‌های مهم از هویت تاریخی خود است (گودرزی، ۱۳۸۳: ۱۰۵). هویت ملی، چون باعث بهره‌مندی از حقوق شهروندی و حقوق بین‌المللی، احساس آرامش و عدم سرگردانی، مایه‌ی شناخت ظرفیت‌ها و... افراد می‌شود برای همه جوامع نیاز حیاتی دارد (شادمان، ۲۰۱۲: ۵۳).

خانواده مهم‌ترین منبع هویت‌سازی:

یکی از مهم‌ترین موضوعی که در بحث هویت مطرح است، منابع هویت‌سازی است. اگر هویت‌ها ساخته می‌شوند، باید منابع و مصالح آن را در اختیار داشته باشند. به عبارت دیگر، هر جامعه‌ای برای هویت‌سازی باید، منابع لازم هویت بخش و معنا آفرینی را در اختیار اعضایش قرار دهد تا آن‌ها پس از یافتن هویت، زندگی خود را معنی‌دار کنند و چارچوب لازم برای ترکیب، پردازش و ارائه‌ی تعریفی نو از هویت را از جامعه به دست آورند (قنبری، ۱۳۸۹: ۹۴).

در این ارتباط خانواده یکی از نهادهای مهم اجتماعی است که سرمنشأ و منبع هویت‌سازی در جامعه است. خانواده از آغاز شکل‌گیری، کارکرد مؤثر هویت بخشی اعضایش را به منصه‌ی ظهور رسانده است. این نهاد اجتماعی در میان گروه‌های کوچک، همانند قوم و قبیله در جوامع ابتدایی و

سنتی گرفته تا ساختارهای پهن دامنه‌ی اجتماعی در پویایی تشخیص و هویت فردی و اجتماعی افراد عمیقاً نفوذ داشته و دارد.

همه‌ی افراد جامعه به‌نوعی در خانواده پرورش یافته و کارکردهای مهمی در ابعاد اقتصادی، سیاسی، فرهنگی از خود به‌جای گذاشته است و در شکل دهی رویکردها، ارزش‌ها و باورداشت‌ها (به‌ویژه دوران کودکی انسان) اثرگذار بوده است

خانواده همواره یکی از مجراهای قوی و انعطاف‌پذیری است که میراث گذشتگان را در خود جای داده و پس از تولید و باز تولید و انطباق آن با نیازهای اجتماعی، گذشته را با حال پیوند زده و به آینده ارجاع می‌دهد.

فیشر^۱ در سال ۱۹۴۸، میلر^۲ و هاتر^۳ در سال ۱۹۴۹ در مطالعات خود تحول ارزش‌ها و چگونگی پذیرش سیستم مناسب و استوار ارزش‌های بزرگسالان را مورد کنکاش قرار دادند و به این نتیجه رسیدند که فرزندان در کلیه‌ی ارزش‌ها به والدین خود شباهت دارند (گیلک: ۱۳۷۶).

در تحقیق دیگر گالبو^۴ در سال ۱۹۸۳ در باره ادراک و برداشت نوجوانان از بزرگسالان در زندگیشان، به این پاسخ رسید که آنان والدین را بیش از دیگر افراد انتخاب کردند. رالف^۵ و ترنر^۶ نیز در تحقیقاتشان در سال ۱۹۸۵ این نتیجه را اعلام کردند که نوجوانان بیش‌تر تحت تأثیر ارزش‌ها و اعتقادات و باورهای والدین قرار دارند تا گروه همسالان (نویی‌نژاد، ۱۳۸۷: ۲۳ و ۳۹ و ۱۹۲).

اریکسون، ادلسون و برتین (۱۹۸۷) و کاترل (۱۹۸۰) در تحقیقات خود نشان دادند که نوجوانان معمولاً با والدین خود بیش‌تر از همسالان خویش همانندسازی می‌کنند. آن‌ها ارزش‌های والدین خود را رد نمی‌کنند و تأثیر والدین در رفتار نوجوانان بیش از همسالان است (موسوی: ۱۳۷۵).

براساس نتایج تحقیقات، بیش‌ترین تأثیر در روند جامعه‌پذیری و فرهنگ‌پذیری انسان و در نتیجه شخصیت روانی و فرهنگی او تا قبل از شش سالگی پایه‌ریزی می‌شود و افراد این زمان را بیش‌تر در خانواده می‌گذرانند (داتسون ۱۹۷۲):

^۱- Fischer

^۲- Miller

^۳- Hutter

^۴- Golbo

^۵- rulf

^۶- turner

جامعه‌پذیری^۱ و هویت‌یابی^۲

از آنجایی که انسان موجودی اجتماعی است و برای ایجاد روابط اجتماعی باید در میان جمع زندگی کند، زندگی در اجتماع نیازمند طی فرایند «جامعه‌پذیری» است. به زبان منطقی‌صوری، انسان موجودی اجتماعی است. هر موجود اجتماعی (باید قوانین، ارزش‌ها و هنجارها، آداب و رسوم را که مورد قبول بیش‌تر افراد جامعه است بپذیرد)، باید جامعه‌پذیر شود. پس انسان نیز باید جامعه‌پذیر شود. به اعتقاد شارون: «اجتماعی بودن به این معنا است که انسان‌ها برای بقای خود به دیگران و برای یادگیری شیوه‌های بقا به اجتماعی شدن نیازمندند. اجتماعی شدن خصیصه‌های فردی ما را هم ایجاد می‌کند. کنش متقابل اجتماعی هم خصیصه‌های اصلی ما یعنی کار برد نماد، هویت فردی و ذهن را ایجاد می‌کند» (شارون، ۱۳۸۹: ۶۳).

فرایند جامعه‌پذیری به کسب هویت افراد می‌انجامد. زیرا فرد برای این که مورد پذیرش بیش‌تر افراد جامعه قرار گیرد باید قوانین و سنت‌های اجتماعی عامه را درونی کند تا در آینده به نقش اجتماعی خود پردازد. از دیدگاه اجتماع، جامعه‌پذیری یعنی درونی کردن قوانین و سنت‌های اجتماعی مورد قبول عامه در فرد که بدین ترتیب پس از جامعه‌پذیر شدن فرد، وی مورد قبول اکثر افراد قرار می‌گیرد. از دیدگاه فرد، اجتماعی شدن، فرایندی است که طی آن فرد به کسب هویت خویش نایل می‌شود» (علاقه‌بند، ۱۳۸۹: ۱۰۶). فرد از طریق جامعه‌پذیری ارزش‌ها، هنجارها و شیوه‌های زندگی را یاد می‌گیرد و بدین طریق استعدادهای بالقوه‌ی خود را شناسایی و به فعلیت می‌رساند؛ یا به‌عبارت دیگر برای رسیدن به «خودآگاهی» و تشخیص هویت باید جامعه‌پذیری را تجربه کرد، آن‌گاه وارد جامعه شد تا بتوان به انجام نقش اجتماعی نائل آمد.

جامعه‌پذیری یا اجتماعی شدن از منظر دورکیم به نقل از مرتضی منادی «اجتماعی شدن فرد، یعنی وارد یک اندیشه و مرامی دیگر شدن و یعنی تغییر انسان که فردی شخصی، درونگرا، غیر اجتماعی است، به یک انسان اجتماعی قابل استفاده است» (منادی، ۱۳۸۶: ۲).

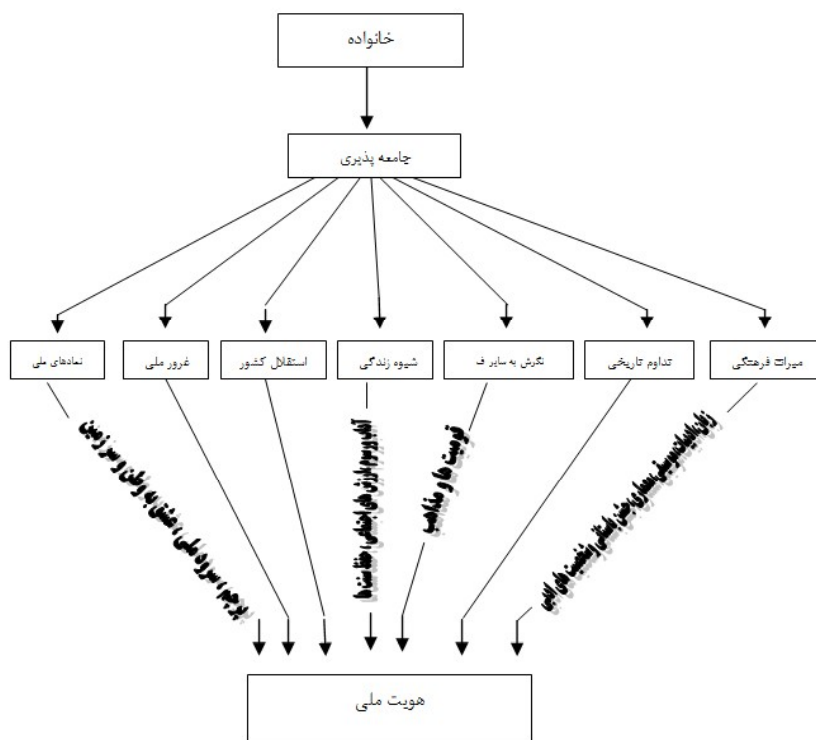
به‌نظر ویلیام جیمز انسان از قابلیت انعطاف زیادی برخوردار است؛ یعنی انسان دارای ساخت ضعیفی است که تأثیرپذیری را ممکن می‌کند و در همان حال آنقدر قوی است که یک‌پارچه تسلیم این تأثیرات نشود. او می‌گوید، «جریان آگاهی ذهنی» امری متحول و پویا است. این امر

^۱ - socialization

^۲ - identified by

باعث می‌شود امور خارجی را گزینش کند، برخی را بپذیرد، برخی را رد کند و برخی را اساساً مورد توجه قرار ندهد (توسلی، ۱۳۷۴: ۲۷۰).

در فرایند جامعه‌پذیری، ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی توسط نهادها به افراد ارائه می‌شود؛ اما آنان هضم عناصر اساسی داده‌ها، شکل جدیدی از رفتارها و مهارت‌های اجتماعی را به منصه‌ی ظهور می‌رسانند (شادمان، ۲۰۱۲: ۵۳).

نمودار شماره‌ی یک- مدل تحلیلی

روش تحقیق

نمونه‌ی آماری این تحقیق ۳۷۳ نفر از دانشجویان دانشگاه آموزگاری شهر دوشنبه تاجیکستان است. یافته‌های تحقیق به‌صورت میدانی از میان کل جامعه‌ی آماری ۸۹۰۴ جمع‌آوری شده است و با استفاده از فرمول کوکران نمونه‌ی آماری انتخاب شده است.

یافته‌های تحقیق:

نتایج تحقیق نشان می‌دهد ۴۷/۴ درصد پاسخ دهندگان مرد و ۵۳/۶ زن هستند. همچنین بیش‌ترین گروه سنی را ۱۹ ساله‌ها و کمترین آن‌ها را ۲۳ ساله‌ها به خود اختصاص داده‌اند. بیش‌ترین فراوانی وضعیت تحصیلی مربوط به سال دوم با ۳۴/۹ درصد و کمترین آن مربوط به سال چهارم با ۱۳/۷ درصد بوده است. از نظر وضعیت تأهل ۹۴/۴ درصد پاسخ دهندگان متأهل و ۵/۶ درصد مجرد بوده‌اند.

از نظر سطح سواد بیش‌ترین فراوانی مربوط به سطح سواد برای پدر مکتب عالی با ۴۶/۸ درصد و کمترین آن مربوط به نامزد یا دکتر علم با ۳/۲ درصد و این متغیر برای مادر به ترتیب مکتب میانه با ۳۹/۶ درصد و نامزد یا دکتر علم با ۰/۸ درصد است. بیش‌ترین فراوانی مربوط به سطح درآمد تا ۲۵۰ با ۶۴/۳ درصد و کمترین آن مربوط ۲۰۰۰ و بیش‌تر با ۰/۵ درصد است.

مذهب سنی با ۸۹/۸ درصد بیش‌ترین و بعد از آن به ترتیب شیعه با ۸/۸ و مسیحیت با ۰/۸ درصد را به خود اختصاص داده‌اند و کمترین آن مربوط به دین یهودی بوده است و هیچ‌کدام از پاسخ‌گویان از معتقدان به دین زرتشتی نبوده‌اند.

۸۷/۷ درصد پاسخ‌گویان تحت سرپرستی پدر و مادر، ۸ درصد تحت سرپرستی مادر، ۲/۹ درصد تحت سرپرستی پدر و ۰/۸ درصد تحت سرپرستی یکی از بستگان و ۰/۵ درصد تحت پوشش مراکز دولتی بودند.

بخش دوم: آمار استنباطی

۴-۲-۱. توزیع فراوانی افراد پاسخ دهنده به سوالات فرضیه‌ی اول

برای بررسی این فرضیه از ۳ سؤال زیراستفاده شده است:

من ابتدا عشق به شخصیت‌های تاریخی، ادبی و فرهنگی کشور را از خانواده یادگرفتم.

زبان تاجیک از این جهت برای من ارزش دارد که میراث نیاکان من است.

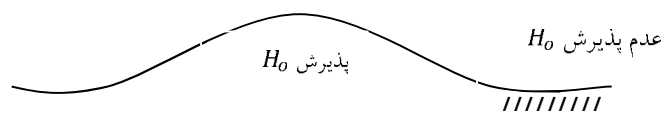
سنت‌ها (مثل عید نوروز و اعیاد فطر و قربان) و آداب رسوم خانوادگی برای من مهم نیست.

اطلاعات جدول و نمودار شماره‌ی ۴-۷ نشان می‌دهد که ۹۰/۶ درصد پاسخ‌دهندگان گزینه‌های در حدّ زیاد و خیلی زیاد را انتخاب کرده‌اند که نشان می‌دهد انتقال میراث فرهنگی به جوانان از طرف خانواده صورت می‌گیرد و تنها ۱/۳ درصد به گزینه‌های در حدّ کم و خیلی کم را برگزیده‌اند.

جدول شماره‌ی ۴-۷ - جدول توزیع فراوانی پاسخ دهندگان به سؤالات فرضیه‌ی اول

سؤالات	خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
۱	۲۵۰	۰/۶۷	۵۷	۱۵/۳	۵۴	۱۴/۷	۷	۱/۹	۲	۰/۵
۲	۳۳۷	۹۰/۳	۳۰	۰/۸	۶	۱/۶	۰	۰	۰	۰
۳	۲۸۵	۷۶/۴	۵۵	۱۴/۷	۲۸	۷/۵	۳	۰/۸	۲	۰/۵
کل	۸۷۲	۷۷/۹	۱۴۲	۱۲/۷	۸۹	۷/۹۵	۱۰	۹/۰	۴	۰/۴

حال به بررسی تک تک عامل‌های این سؤال می‌پردازیم.
در این بخش ابتدا با استفاده از آزمون t تک نمونه‌ای هر سؤال و سپس کل سؤال را مورد بررسی قرار می‌دهیم.
برای آزمون چون سؤالات پنج گزینه‌ای بوده اگر میانگین پاسخ‌ها بزرگ‌تر یا مساوی ۳ باشد، نشان‌دهنده‌ی آن است که این عامل مؤثر است، در غیر این صورت مؤثر نیست.

$$t = \frac{\bar{x} - \mu_0}{\frac{s}{\sqrt{n}}}$$

آماره‌ی آزمون:

اگر t محاسبه شده بیش‌تر از t جدول باشد فرض صفر رد می‌شود یا به عبارتی اگر P_v محاسبه شده کمتر از ۰/۰۵ باشد H_0 رد می‌شود در غیر این صورت H_0 پذیرفته می‌شود.

عامل‌ها	تعداد	میانگین	نحراف معیار	T محاسبه شده	T جدول	نتیجه آزمون
۱	۳۷۱	۴/۴۴۷۱۷	۰/۸۵۱۷۹	۳۳/۲۷۹	۱/۶۵۴	رد H_0
۲	۳۷۳	۴/۸۸۷۴	۰/۳۶۳۹۳	۱۰۰/۱۶۰	۱/۶۵۴	رد H_0
۳	۳۷۳	۴/۶۵۶۸	۰/۶۹۹۶۱	۴۵/۳۸	۱/۶۵۴	رد H_0

با توجه به این که در تمام عامل‌های فرضیه اول t محاسبه شده بیش‌تر از t جدول است فرض صفر رد شده است.

حال این سؤال را به صورت کلی مورد ارزیابی قرار می‌دهیم.

فرضیه‌ی پژوهشی

$$\begin{cases} H_0: \text{به نظر می‌رسد خانواده در انتقال میراث فرهنگی به جوانان مؤثر نیست:} \\ H_1: \text{به نظر می‌رسد خانواده در انتقال میراث فرهنگی به جوانان مؤثر است:} \end{cases}$$

$$\begin{cases} H_0: \mu \leq 3 \\ H_1: \mu > 3 \end{cases}$$

فرضیه‌ی آماری

فرضیه	تعداد	میانگین	انحراف معیار	T محاسبه شده	T جدول	نتیجه آزمون
اول	۳۷۱	۴/۶۷۳۰	۰/۴۴۸۸۵	۷۱/۷۹۲	۱/۶۵۴	رد H_0

با توجه به اطلاعات جدول بالا، چون T محاسبه شده بیش‌تر از T جدول است نتیجه می‌گیریم که فرض صفر رد می‌شود. به عبارتی:

به نظر می‌رسد خانواده در انتقال میراث فرهنگی به جوانان مؤثر است.

۴-۲-۲- توزیع فراوانی افراد پاسخ دهنده به سؤالات فرضیه‌ی دوم

برای بررسی این فرضیه از ۲ سؤال زیر استفاده شده است:

معتقدم بچه‌های‌مان باید تعلق به کشورشان را افتخار خود بدانند.

نیاکان ما تاریخ و حوادث آن را باتمام وجود حفظ و به ما منتقل کردند و این برایم ارزش دارد.

اطلاعات جدول و نمودار شماره‌ی ۴-۸ نشان می‌دهد که ۹۶/۰۵ درصد پاسخ‌دهندگان گزینه‌های در حد زیاد و خیلی زیاد را انتخاب کرده‌اند و این نشان می‌دهد که اعتقاد به تداوم تاریخی (عشق به تاریخ و درونی کردن آن) در جوانان با اجتماعی شدن آنان در خانواده رابطه‌ی معناداری دارد و تنها ۰/۴ درصد گزینه‌ی در حد کم و خیلی کم را برگزیده‌اند.

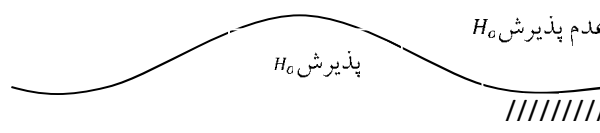
جدول شماره‌ی ۴-۸ - جدول توزیع فراوانی پاسخ دهندگان به سؤالات فرضیه‌ی دوم

سؤالات	خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
۱	۲۹۵	۷۹/۷	۶۴	۱۷/۳	۱۰	۲/۷	۰	۰	۱	۰/۳
۲	۲۷۷	۷۴/۳	۷۹	۲۱/۲	۱۴	۳/۸	۱	۰/۳	۱	۰/۳
کل	۵۱۷	۷۵/۲۵	۱۴۳	۲۰/۸	۲۴	۵/۳	۱	۰/۱	۲	۰/۳

حال به بررسی تک تک عامل‌های این سؤال می‌پردازیم.

در این بخش ابتدا با استفاده از آزمون t تک نمونه‌ای هر سؤال و سپس کل سؤال را مورد بررسی قرار می‌دهیم.

برای آزمون چون سؤالات پنج گزینه‌ای بوده اگر میانگین پاسخ‌ها بزرگ‌تر یا مساوی ۳ باشد، نشان‌دهنده‌ی آن است که این عامل مؤثر است، در غیر این صورت مؤثر نیست.

$$t = \frac{\bar{x} - \mu_0}{\frac{s}{\sqrt{n}}} \quad \text{آماره‌ی آزمون:}$$

اگر t محاسبه شده بیش‌تر از t جدول باشد فرض صفر رد می‌شود یا به عبارتی اگر H_0 محاسبه شده کمتر از ۰/۰۵ باشد H_0 رد می‌شود در غیر این صورت H_0 پذیرفته می‌شود.

عامل‌ها	تعداد	میانگین	انحراف معیار	T محاسبه شده	T جدول	نتیجه‌ی آزمون
۱	۳۷۰	۴/۷۶۲۲	۰/۵۱۸۱۵	۶۵/۴۱۷	۱/۶۴۵	رد H_0
۲	۳۷۳	۴/۸۲۸۴	۲/۶۶۸۵۲	۱۳/۲۳۳	۱/۶۴۵	رد H_0

با توجه به این‌که در تمام عامل‌های فرضیه‌ی دوم t محاسبه شده بیش‌تر از t جدول است فرض صفر رد شده است.

حال این سؤال را به صورت کلی مورد ارزیابی قرار می‌دهیم.

فرضیه‌ی پژوهشی:

به نظر می‌رسد میان اعتقاد به تداوم تاریخی در جوانان با اجتماعی شدن آنان در خانواده رابطه‌ی
معناداری وجود ندارد: H_0

به نظر می‌رسد میان اعتقاد به تداوم تاریخی در جوانان با اجتماعی شدن آنان در خانواده رابطه‌ی
معناداری وجود دارد: H_0

$$\begin{cases} H_0: \mu \leq 3 \\ H_1: \mu > 3 \end{cases}$$

فرضیه‌ی آماری:

فرضیه	تعداد	میانگین	انحراف معیار	T محاسبه شده	T جدول	نتیجه‌ی آزمون
دوم	۳۷۰	۴/۹۴۶	۱/۳۸۳۵۹	۲۴/۹۴۹	۱/۶۴۵	رد H_0

با توجه به اطلاعات جدول بالا، چون T محاسبه شده بیش‌تر از T جدول است نتیجه می‌گیریم
که فرض صفر رد می‌شود. به عبارتی:
به نظر می‌رسد میان اعتقاد به تداوم تاریخی در جوانان با اجتماعی شدن آنان در خانواده رابطه‌ی
معناداری وجود دارد.

۴-۲-۳. توزیع فراوانی افراد پاسخ دهنده به سؤالات فرضیه‌ی سوم

برای بررسی این فرضیه از ۲ سؤال زیر استفاده شده است:

خانواده‌ام تاجیک هستند اما مخالفتی برای ازدواج من با ازبک یا دیگر هم‌وطن غیرتاجیک
ندارند و بالعکس، این برای من ارزشمند است.

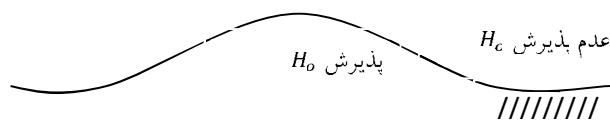
خانواده‌ام اهل سنت هستند و برای دوستی من با دیگر فرق مذهبی ناراحت نمی‌شوند و این به
نظرم خوب است.

اطلاعات جدول و نمودار شماره‌ی ۴-۹ نشان می‌دهد که ۷۱/۱ درصد پاسخ‌دهندگان در حد
زیاد و خیلی زیاد اعتقاد دارند خانواده‌های آنان به سایر قومیت‌ها و مذاهب نظر مساعد دارند و
تنها ۱۵ درصد در حد کم و خیلی کم این اعتقاد را دارند.

جدول شماره‌ی ۹-۴ - جدول توزیع فراوانی پاسخ دهندگان به سؤالات فرضیه‌ی سوم

سؤالات	خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
۱	۱۹۶	۵۲/۸	۶۸	۱۸/۳	۶۲	۱۶/۷	۲۱	۵/۷	۲۴	۶/۵
۲	۱۹۹	۵۳/۹	۶۳	۱۷/۱	۴۱	۱۱/۱	۳۶	۹/۸	۳۰	۸/۱
کل	۳۹۵	۵۳/۴	۱۳۱	۱۷/۷	۱۰۳	۱۳/۹	۵۷	۷/۷	۵۴	۷/۳

حال به بررسی تک تک عامل‌های این سؤال می‌پردازیم. در این بخش ابتدا با استفاده از آزمون t تک نمونه‌ای هر سؤال و سپس کل سؤال را مورد بررسی قرار می‌دهیم. برای آزمون چون سؤالات پنج گزینه‌ای بوده اگر میانگین پاسخ‌ها بزرگ‌تر یا مساوی ۳ باشد، نشان دهنده‌ی آن است که این عامل مؤثر است، در غیر این صورت مؤثر نیست.

$$t = \frac{\bar{x} - \mu_0}{\frac{s}{\sqrt{n}}} \quad \text{آماره‌ی آزمون:}$$

اگر t محاسبه شده بیش‌تر از t جدول باشد فرض صفر رد می‌شود یا به عبارتی اگر P_v محاسبه شده کمتر از ۰/۰۵ باشد H_0 رد می‌شود؛ در غیر این صورت H_0 پذیرفته می‌شود.

عامل‌ها	تعداد	میانگین	انحراف معیار	T محاسبه شده	T جدول	نتیجه‌ی آزمون
۱	۳۷۱	۴/۰۵۳۹	۱/۲۲۶۸۶	۱۶/۵۴۶	۱/۶۴۵	رد H_0
۲	۳۶۹	۳/۹۸۹۲	۱/۳۳۳۰۶	۱۴/۲۵۴	۱/۶۴۵	رد H_0

با توجه به این‌که در تمام عامل‌های فرضیه‌ی سوم t محاسبه شده بیش‌تر از t جدول است فرض صفر رد شده است.

حال این سؤال را به صورت کلی مورد ارزیابی قرار می‌دهیم.

فرضیه‌ی پژوهشی:

میان نوع نگرش فرزندان به سایر قومیت‌ها و مذاهب با جامعه‌پذیری آنان در خانواده رابطه وجود ندارد: H_0

میان نوع نگرش فرزندان به سایر قومیت‌ها و مذاهب با جامعه‌پذیری آنان در خانواده رابطه وجود دارد: H_a

$$\begin{cases} H_0: \mu \leq 3 \\ H_1: \mu > 3 \end{cases}$$

فرضیه‌ی آماری:

فرضیه	تعداد	میانگین	انحراف معیار	T محاسبه شده	T جدول	نتیجه‌ی آزمون
سوم	۳۶۷	۴/۰۲۸۶	۱/۰۴۱۴۲	۱۸/۹۲۲	۱/۶۴۵	رد H_0

با توجه به اطلاعات جدول بالا، چون T محاسبه شده بیش‌تر از T جدول است، نتیجه می‌گیریم که فرض صفر رد می‌شود. به عبارتی:

میان نوع نگرش فرزندان به سایر قومیت‌ها و مذاهب با جامعه‌پذیری آنان در خانواده رابطه وجود دارد.

۴-۲-۴- توزیع فراوانی افراد پاسخ دهنده به سؤالات فرضیه‌ی چهارم

برای بررسی این فرضیه از ۱۰ سؤال زیر استفاده شده است:

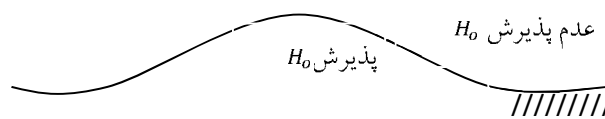
- ۱- پدر و مادر به من یاد دادند تا به بزرگ‌ترها احترام کنم و این برایم افتخار است.
- ۲- دستگیری ازضعفا و ناتوانان مورد تأکید خانواده ام است و این باور برای من زیباست.
- ۳- سنت‌ها (مثل عیدنوروز و اعیاد فطر و قربان) و آداب رسوم خانوادگی برای من اهمیت دارد.
- ۴- من درانتخاب مد (اصلاح سر، نوع پوشش و....) ازخانواده‌ی خود تقلید می‌کنم.
- ۵- تفکر درباره‌ی خودم به‌عنوان عضو خانواده در شناسایی و تعیین هویت‌م اهمیت دارد.
- ۶- من درانتخاب و خریدن لباس به نظر پدر یا مادر توجه دارم.
- ۷- حفظ ارتباط با پدر و مادر در همه‌ی دوران زندگی برای من افتخار است.
- ۸- برای ازدواج، نظری پدر و مادر برای من ارزش دارد.
- ۹- ضمن توجه به مرام والدین، روش‌ها و ایده‌آل‌های خود را نیز جستجو می‌کنم.
- ۱۰- کودکانی که پدر و مادر ندارند درعمل به رزش‌ها و سنت‌ها نیاکان مشکل دارند.

اطلاعات جدول و نمودار شماره‌ی ۴-۱۰ نشان می‌دهد که ۹۲/۴ درصد پاسخ دهندگان گزینه‌های در حدّ زیاد و خیلی زیاد را برگزیده‌اند که رابطه‌ی معنا داری میان جامعه‌پذیری در خانواده و پذیرش آداب و رسوم، ارزش‌های اجتماعی و حفظ سنت‌های اجتماعی توسط جوانان صورت می‌گیرد و تنها ۲ درصد در حدّ کم و خیلی کم را انتخاب کرده‌اند.

جدول شماره‌ی ۴-۱۰- جدول توزیع فراوانی پاسخ‌دهندگان به سؤالات فرضیه‌ی چهارم

سؤالات	خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
۱	۳۳۴	۸۹/۵	۳۵	۹/۴	۳	۰/۸	۰	۰	۱	۰/۳
۲	۳۰۲	۸۱/۰	۵۰	۱۳/۴	۱۵	۴/۰	۳	۰/۸	۲	۰/۵
۳	۳۰۷	۸۲/۳	۴۹	۱۳/۱	۱۴	۳/۸	۳	۰/۸	۰	۰
۴	۳۷۲	۹۹/۷	۷۴	۱۹/۸	۵۶	۱۵/۰	۲۳	۶/۲	۱۲	۳/۲
۵	۲۵۰	۶۷/۰	۸۸	۲۳/۶	۲۸	۷/۵	۳	۰/۸	۲	۰/۵
۶	۲۵۶	۶۸/۶	۷۲	۱۹/۳	۳۲	۸/۶	۷	۱/۹	۵	۱/۳
۷	۳۰۹	۸۲/۸	۵۶	۱۵/۰	۶	۱/۶	۰	۰	۱	۰/۳
۸	۲۹۹	۸۰/۲	۵۸	۱۵/۵	۱۳	۳/۵	۱	۰/۳	۱	۰/۳
۹	۲۶۵	۷۱/۰	۸۸	۲۳/۶	۱۸	۴/۸	۱	۰/۳	۱	۰/۳
۱۰	۲۵۰	۶۷/۳	۷۹	۲۱/۲	۳۴	۹/۱	۷	۱/۹	۲	۰/۵
کل	۲۹۴۵	۷۵/۷	۶۴۹	۱۶/۷	۲۱۹	۵/۶	۵۱	۱/۳	۲۷	۰/۷

حال به بررسی تک تک عامل‌های این سؤال می‌پردازیم. در این بخش ابتدا با استفاده از آزمون t تک نمونه‌ای هر سوال و سپس کل سؤال را مورد بررسی قرار می‌دهیم. برای آزمون چون سؤالات پنج گزینه‌ی است اگر میانگین پاسخ‌ها بزرگ‌تر یا مساوی ۳ باشد، نشان‌دهنده‌ی آن است که این عامل مؤثر است، در غیر این صورت مؤثر نیست.

$$t = \frac{\bar{x} - \mu_0}{\frac{s}{\sqrt{n}}}$$

آماره‌ی آزمون:

اگر t محاسبه شده بیش تر از t جدول باشد فرض صفر رد می شود یا به عبارتی اگر P_v محاسبه شده کمتر از ۰/۰۵ باشد H_0 رد می شود در غیر این صورت H_0 پذیرفته می شود.

عامل ها	تعداد	میانگین	انحراف معیار	Tمحاسبه شده	Tجدول	نتیجه ی آزمون
۱	۳۷۳	۴/۸۷۹۴	۰/۳۹۳۴۰	۹۲/۲۶۴	۱/۶۴۵	H_0 رد
۲	۳۷۲	۴/۸۳۹۲	۰/۶۲۲۳۷	۵۳/۸۹۹	۱/۶۴۵	H_0 رد
۳	۳۷۳	۴/۷۶۹۴	۰/۵۴۹۱۲	۶۲/۲۳۳	۱/۶۴۵	H_0 رد
۴	۳۷۲	۴/۱۸۵۵	۱/۱۰۱۵۸	۲۰/۷۵۶	۱/۶۴۵	H_0 رد
۵	۳۷۱	۴/۵۶۶۰	۰/۷۱۴۹۶	۴۲/۱۹۰	۱/۶۴۵	H_0 رد
۶	۳۷۲	۴/۵۲۴۲	۰/۸۳۵۱۸	۳۵/۱۹۹	۱/۶۴۵	H_0 رد
۷	۳۷۲	۴/۸۰۶۵	۰/۴۷۰۳۲	۷۴/۰۸۱	۱/۶۴۵	H_0 رد
۸	۳۷۲	۴/۷۵۵۴	۰/۵۵۱۲۵	۶۱/۴۱۷	۱/۶۴۵	H_0 رد
۹	۳۷۳	۴/۶۴۸۸	۰/۶۱۱۲۶	۵۲/۰۹۵	۱/۶۴۵	H_0 رد
۱۰	۳۷۳	۴/۵۲۸۲	۰/۷۸۱۰۸	۳۷/۷۸۵	۱/۶۴۵	H_0 رد

با توجه به این که در تمام عامل های فرضیه ی چهارم t محاسبه شده بیش تر از t جدول است فرض صفر رد شده است.

حال این سؤال را به صورت کلی مورد ارزیابی قرار می دهیم.

فرضیه ی پژوهشی:

به نظر می رسد رابطه ی معناداری میان جامعه پذیری در خانواده و پذیرش آداب و رسوم، ارزش های اجتماعی و حفظ سنت های اجتماعی توسط جوانان برقرار نیست: H_0

به نظر می رسد رابطه ی معناداری میان جامعه پذیری در خانواده و پذیرش آداب و رسوم، ارزش های اجتماعی و حفظ سنت های اجتماعی توسط جوانان برقرار است: H_1

$$\begin{cases} H_0: \mu \leq 3 \\ H_1: \mu > 3 \end{cases}$$

فرضیه ی آماری:

فرضیه	تعداد	میانگین	انحراف معیار	Tمحاسبه شده	Tجدول	نتیجه ی آزمون
چهارم	۳۷۳	۴/۶۳۵۹	۰/۳۶۱۶۷	۳۳/۹۵۹	۱/۶۴۵	H_0 رد

با توجه به اطلاعات جدول بالا، چون T محاسبه شده بیش‌تر از T جدول است نتیجه می‌گیریم که فرض صفر رد می‌شود. به عبارتی:
به نظر می‌رسد رابطه‌ی معناداری میان جامعه‌پذیری در خانواده و پذیرش آداب و رسوم، ارزش‌های اجتماعی و حفظ سنت‌های اجتماعی توسط جوانان برقرار است.

۴-۲-۵. توزیع فراوانی افراد پاسخ‌دهنده به سؤالات فرضیه‌ی پنجم

برای بررسی این فرضیه از ۴ سؤال زیراستفاده شده است:

- ۱- خانواده‌ام معتقدند در مواقع تهاجم به تاجیکستان همه باید مبارزه کنیم این برایم سرمشق است.
- ۲- اگر یکی از افراد خانواده‌ی ما به سربازی برود ممکن است والدینم احساس دلتنگی کنند، اما برای دفاع از کشور به آن افتخار می‌کنند.
- ۳- دخالت هر کشور در امورداخلی تاجیکستان باعث بیزاری خانواده‌ام است و این حساسیت برایم ارزشمند است.

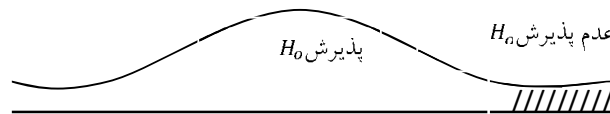
۴- باید بچه‌هایمان را آموزش دهیم تا از دخالت دیگرکشورها در امورداخلی ما مخالف باشند.
اطلاعات جدول و نمودار شماره‌ی ۴-۱۱ نشان می‌دهد که ۹۳/۹ درصد پاسخ‌دهندگان گزینه‌های در حد زیاد و خیلی زیاد را در نظر گرفته‌اند که این نشان می‌دهد میان اعتقاد به دفاع از سر زمین و حفظ استقلال کشور در میان جوانان با جامعه‌پذیری آنان در خانواده رابطه وجود دارد و تنها ۱/۲ درصد گزینه‌ی در حد کم و خیلی کم را برگزیده‌اند.

جدول شماره‌ی ۴-۱۱ - جدول توزیع فراوانی پاسخ‌دهندگان به سؤالات فرضیه‌ی پنجم

سؤالات	خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
۱	۲۸۹	۷۷/۵	۶۳	۱۶/۹	۱۷	۴/۶	۱	۰/۳	۳	۰/۸
۲	۲۸۹	۷۷/۵	۶۸	۱۸/۲	۱۳	۳/۵	۲	۰/۵	۱	۰/۳
۳	۲۷۹	۷۴/۸	۶۶	۱۷/۸	۲۴	۶/۴	۳	۰/۸	۱	۰/۳
۴	۲۸۱	۷۵/۳	۶۷	۱۸/۰	۱۸	۴/۸	۳	۰/۸	۴	۱/۱
کل	۱۱۲۸	۷۶/۱	۲۶۴	۱۷/۸	۷۲	۴/۹	۹	۰/۶	۹	۰/۶

حال به بررسی تک تک عامل‌های این سؤال می‌پردازیم. در این بخش ابتدا با استفاده از آزمون t تک نمونه‌ای هر سؤال و سپس کل سؤال را مورد بررسی قرار می‌دهیم.

برای آزمون چون سؤالات پنج گزینه‌ای بوده اگر میانگین پاسخها بزرگتر یا مساوی ۳ باشد، نشان‌دهنده‌ی آن است که این عامل مؤثر است، در غیر این صورت مؤثر نیست.

$$t = \frac{\bar{x} - \mu_0}{\frac{s}{\sqrt{n}}} \quad \text{آماره‌ی آزمون:}$$

اگر t محاسبه شده بیش‌تر از t جدول باشد فرض صفر رد می‌شود یا به عبارتی اگر P_v محاسبه شده کمتر از ۰/۰۵ باشد H_0 رد می‌شود در غیر این صورت H_0 پذیرفته می‌شود.

عامل‌ها	تعداد	میانگین	انحراف معیار	T محاسبه شده	T جدول	نتیجه‌ی آزمون
۱	۳۷۳	۴/۶۹۹۷	۰/۶۴۴۱۸	۵۰/۹۵۹	۱/۶۴۵	رد H_0
۲	۳۷۳	۴/۷۲۱۲	۰/۵۷۹۶۸	۵۷/۳۴۵	۱/۶۴۵	رد H_0
۳	۳۷۳	۴/۶۵۹۵	۰/۶۵۹۴۲	۴۸/۶۰۴	۱/۶۴۵	رد H_0
۴	۳۷۳	۴/۶۵۹۸	۰/۷۰۷۲۵	۴۵/۲۴۴	۱/۶۴۵	رد H_0

با توجه به این‌که در تمام عامل‌های فرضیه‌ی پنجم t محاسبه شده بیش‌تر از t جدول است فرض صفر رد شده است.

حال این سؤال را به صورت کلی مورد ارزیابی قرار می‌دهیم.

فرضیه‌ی پژوهشی:

به نظر می‌رسد میان اعتقاد به دفاع از سرزمین و حفظ استقلال کشور در میان جوانان با جامعه‌پذیری آنان در خانواده رابطه وجود ندارد: H_0

به نظر می‌رسد میان اعتقاد به دفاع از سرزمین و حفظ استقلال کشور در میان جوانان با جامعه‌پذیری آنان در خانواده رابطه وجود دارد: H_0

$$\begin{cases} H_0: \mu \leq 3 \\ H_1: \mu > 3 \end{cases}$$

فرضیه‌ی آماری:

فرضیه	تعداد	میانگین	انحراف معیار	T محاسبه شده	T جدول	نتیجه‌ی آزمون
پنجم	۳۷۳	۴/۶۸۴۳	۰/۴۴۱۸۹	۷۳/۶۱۴	۱/۶۴۵	رد Ho

با توجه به اطلاعات جدول بالا، چون T محاسبه شده بیش‌تر از T جدول است نتیجه می‌گیریم که فرض صفر رد می‌شود. به عبارتی: به نظر می‌رسد میان اعتقاد به دفاع از سرزمین و حفظ استقلال کشور در میان جوانان با جامعه‌پذیری آنان در خانواده رابطه وجود دارد.

۴-۲-۶- توزیع فراوانی افراد پاسخ‌دهنده به سؤالات فرضیه‌ی ششم

برای بررسی این فرضیه از ۲ سؤال زیر استفاده شده است:

اهل خانه ما همگی خوشحال می‌شوند اگر تاجیکستان در رقابت‌های بین‌المللی (مثل فوتبال) برنده شوند و این برایم افتخار است.

خانواده‌ام به تاجیکستانی بودن خود افتخار می‌کنند و این برای من غرورآور است.

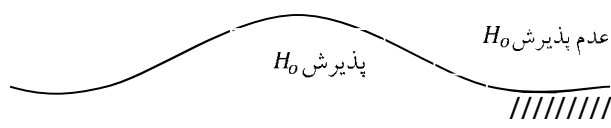
اطلاعات جدول و نمودار شماری ۴-۱۲ نشان می‌دهد که ۹۳/۹ درصد پاسخ دهندگان در حدّ زیاد و خیلی زیاد اعتقاد دارند میان خانواده و شکل‌گیری غرور ملی جوانان ارتباط برقرار است و تنها ۱/۲ درصد در حد کم و خیلی کم این اعتقاد را دارند.

جدول شماری ۴-۱۲ - جدول توزیع فراوانی پاسخ دهندگان به سؤالات فرضیه‌ی ششم

سؤالات	خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
۱	۳۱۸	۸۵/۳	۳۱	۸/۳	۱۷	۴/۶	۴	۱/۱	۲	۰/۵
۲	۳۲۵	۸۷/۱	۴۲	۱۱/۳	۵	۱/۳	۱	۰/۳	۰	۰
کل	۶۴۳	۸۶/۳	۷۳	۹/۸	۲۲	۳	۵	۰/۷	۲	۰/۳

حال به بررسی تک تک عامل‌های این سؤال می‌پردازیم. در این بخش ابتدا با استفاده از آزمون t تک نمونه‌ای هر سؤال و سپس کل سؤال را مورد بررسی قرار می‌دهیم.

برای آزمون چون سؤالات پنج گزینه‌ای بوده است اگر میانگین پاسخ‌ها بزرگ‌تر یا مساوی ۳ باشد، نشان‌دهنده‌ی آن است که این عامل مؤثر است، در غیر این صورت مؤثر نیست.

آماره‌ی آزمون:
$$t = \frac{\bar{x} - \mu_0}{\frac{s}{\sqrt{n}}}$$

اگر t محاسبه شده بیش‌تر از t جدول باشد فرض صفر رد می‌شود یا به عبارتی اگر P_v محاسبه شده کمتر از ۰/۰۵ باشد H_0 رد می‌شود در غیر این‌صورت H_0 پذیرفته می‌شود.

عامل‌ها	تعداد	میانگین	انحراف معیار	T محاسبه شده	T جدول	نتیجه‌ی آزمون
۱	۳۷۳	۴/۸۷۹۴	۲/۱۷۶۱۰	۱۶۶۸۰	۱/۶۴۵	رد H_0
۲	۳۷۳	۴/۸۵۲۵	۰/۴۱۱۱۷	۸۷/۰۱۷	۱/۶۴۵	رد H_0

با توجه به این‌که در تمام عامل‌های فرضیه‌ی ششم t محاسبه شده بیش‌تر از t جدول است فرض صفر رد شده است.

حال این سؤال را به‌صورت کلی مورد ارزیابی قرار می‌دهیم.

فرضیه‌ی پژوهشی:

$$\left\{ \begin{array}{l} \text{به‌نظر می‌رسد میان خانواده و شکل‌گیری غرور ملی جوانان ارتباط برقرار نیست.} \\ \text{به‌نظر می‌رسد میان خانواده و شکل‌گیری غرور ملی جوانان ارتباط برقرار است.} \end{array} \right. \quad \begin{cases} H_0: & \mu \leq 3 \\ H_1: & \mu > 3 \end{cases}$$

فرضیه‌ی آماری:

فرضیه	تعداد	میانگین	انحراف معیار	T محاسبه شده	T جدول	نتیجه‌ی آزمون
ششم	۳۷۳	۴/۸۶۶۰	۱/۱۰۹۳۴	۳۲/۴۸۵	۱/۶۴۵	رد H_0

با توجه به اطلاعات جدول بالا، چون T محاسبه شده بیش‌تر از T جدول است، نتیجه می‌گیریم که فرض صفر رد می‌شود. به عبارتی: به‌نظر می‌رسد میان خانواده و شکل‌گیری غرور ملی جوانان ارتباط برقرار است.

۴-۲-۷- توزیع فراوانی افراد پاسخ دهنده به سؤالات فرضیه‌ی هفتم

برای بررسی این فرضیه از ۲ سؤال زیر استفاده شده است:

کاملاً احساس می‌کنم عشق من به وطن و کشورم از سوی خانواده بیش‌تر از دیگران (دوستان، آموزش و پرورش، صدا و سیما و...) در من اثرگذار بوده است.

پدر و مادرم به سرود ملی و پرچم تاجیکستان عشق می‌ورزند و این برای من الگو است.

اطلاعات جدول و نمودار شماره‌ی ۴-۱۳ نشان می‌دهد که ۹۷/۸ درصد پاسخ دهندگان گزینه‌های در حد زیاد و خیلی زیاد را انتخاب کرده‌اند که تأیید می‌کند میان عشق و علاقه‌ی جوانان به نمادهای ملی (پرچم، سرود ملی، عشق به وطن و سرزمین) و جامعه‌پذیری در خانواده رابطه‌ی معنا داری وجود دارد. و تنها ۰/۵ درصد در حد کم و خیلی کم را برگزیده‌اند.

جدول شماره‌ی ۴-۱۳ - جدول توزیع فراوانی پاسخ دهندگان به سؤالات فرضیه‌ی هفتم

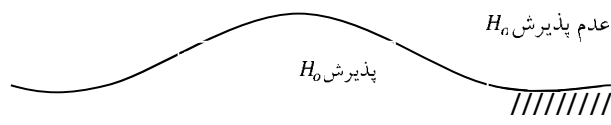
سؤالات	خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
۱	۳۱۲	۸۳/۶	۴۵	۱۲/۱	۱۲	۳/۲	۳	۰/۸	۱	۰/۳
۲	۳۳۸	۹۰/۶	۳۵	۹/۴	۰	۰	۰	۰	۰	۰
کل	۶۵۰	۸۷/۱	۸۰	۱۰/۷	۱۲	۱/۶	۳	۰/۴	۱	۰/۱

حال به بررسی تک تک عامل‌های این سؤال می‌پردازیم. در این بخش ابتدا با استفاده از آزمون

t تک نمونه‌ای هر سؤال و سپس کل سؤال را مورد بررسی قرار می‌دهیم.

برای آزمون چون سؤالات پنج گزینه‌ای بوده اگر میانگین پاسخ‌ها بزرگ‌تر یا مساوی ۳ باشد،

نشان‌دهنده‌ی آن است که این عامل مؤثر است، در غیر این صورت مؤثر نیست.

آماره‌ی آزمون:
$$t = \frac{\bar{x} - \mu_0}{\frac{s}{\sqrt{n}}}$$

اگر t محاسبه شده بیش‌تر از t جدول باشد فرض صفر رد می‌شود یا به عبارتی اگر P_v محاسبه شده کمتر از ۰/۰۵ باشد H_0 رد می‌شود در غیر این‌صورت H_0 پذیرفته می‌شود.

عامل‌ها	تعداد	میانگین	انحراف معیار	Tمحاسبه شده	Tجدول	نتیجه‌ی آزمون
۱	۳۷۳	۴/۸۸۰۵	۰/۵۶۳۱۴	۶۱/۰۵۱	۱/۶۴۵	رد H_0
۲	۳۷۳	۴/۹۰۶۲	۰/۲۹۱۹۹	۱۲۶/۰۸۱	۱/۶۴۵	رد H_0

با توجه به این‌که در تمام عامل‌های فرضیه‌ی هفتم t محاسبه شده بیش‌تر از t جدول است فرض صفر رد شده است.

حال این سؤال را به‌صورت کلی مورد ارزیابی قرار می‌دهیم.

فرضیه‌ی پژوهشی:

به‌نظر می‌رسد میان عشق و علاقه‌ی جوانان به نمادهای ملی و جامعه‌پذیری در خانواده رابطه‌ی معناداری وجود ندارد. H_0

به‌نظر می‌رسد میان عشق و علاقه‌ی جوانان به نمادهای ملی و جامعه‌پذیری در خانواده رابطه‌ی معناداری وجود دارد. H_0

فرضیه‌ی آماری:

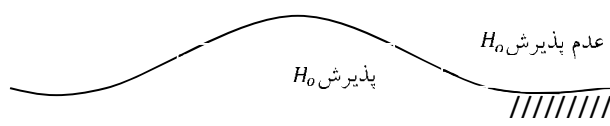
$$\begin{cases} H_0: \mu \leq 3 \\ H_1: \mu > 3 \end{cases}$$

فرضیه	تعداد	میانگین	انحراف معیار	Tمحاسبه شده	Tجدول	نتیجه‌ی آزمون
هفتم	۳۷۳	۴/۸۴۳۲	۰/۳۵۵۷۳	۱۰۰/۰۶۸	۱/۶۴۵	رد H_0

با توجه به اطلاعات جدول بالا، چون T محاسبه شده بیش‌تر از T جدول است نتیجه می‌گیریم که فرض صفر رد می‌شود. به عبارتی: به نظر می‌رسد میان عشق و علاقه‌ی جوانان به نمادهای ملی و جامعه پذیری در خانواده رابطه‌ی معناداری وجود دارد.

در این قسمت کل هفت فرضیه در یک جدول ارائه شده است. در این بخش ابتدا با استفاده از آزمون t تک نمونه‌ای هر فرضیه و سپس مقایسه میان گروه‌های مختلف را به کمک آزمون t دو نمونه‌ای و ANOVA انجام می‌دهیم.

برای آزمون t تک نمونه‌ای چون سؤالات پنج گزینه‌ای بوده اگر میانگین پاسخ‌ها بزرگ‌تر یا مساوی ۳ باشد، نشان‌دهنده‌ی آن است که این عامل مؤثر است، در غیر این صورت مؤثر نیست.

$$t = \frac{\bar{x} - \mu_0}{\frac{s}{\sqrt{n}}}$$

آماره‌ی آزمون:

اگر t محاسبه شده بیش‌تر از t جدول باشد فرض صفر رد می‌شود یا به عبارتی اگر P_v محاسبه شده کمتر از ۰/۰۵ باشد H_0 رد می‌شود در غیر این صورت H_0 پذیرفته می‌شود.

جدول شماره‌ی ۴-۳-۱- آزمون t تک نمونه‌ای برای هفت فرضیه

فرضیه	تعداد	میانگین	نحراف معیار	T محاسبه شده	P_value	نتیجه‌ی آزمون
اول	۳۷۱	۴/۶۷۳۰	۰/۴۴۸۸۵	۷۱/۷۹۲	/۰۰۰	رد H_0
دوم	۳۷۰	۴/۷۹۴۶	۱/۳۸۳۵۹	۲۴/۹۴۹	/۰۰۰	رد H_0
سوم	۳۶۷	۴/۰۲۸۶	۱/۰۴۱۴۲	۱۸/۹۲۲	/۰۰۰	رد H_0
چهارم	۳۷۳	۴/۶۳۵۹	۰/۳۶۱۶۷	۸۷/۳۵۹	/۰۰۰	رد H_0
پنجم	۳۷۳	۴/۶۸۴۳	۰/۴۴۱۸۹	۷۳/۶۱۴	/۰۰۰	رد H_0
ششم	۳۷۳	۴/۸۶۶۰	۱/۱۰۹۳۴	۳۲/۴۸۵	/۰۰۰	رد H_0
هفتم	۳۷۳	۴/۸۴۳۲	۱/۳۵۵۷۳	۱۰۰/۰۶۸	/۰۰۰	رد H_0

با توجه به P-value محاسبه شده برای تمام هفت فرضیه که از ۰/۰۵ بیش تر است نتیجه می گیریم که فرض صفر رد شده و فرض محقق پذیرفته شده است.

جدول شماره ۴-۳-۲- فرض صفر: اختلاف معنی داری میان میانگین پاسخها در دو گروه زن و مرد وجود ندارد.

فرضیه	جنس	تعداد	میانگین	انحراف معیار	T محاسبه شده	P_value	نتیجه‌ی آزمون
اول	مرد	۱۷۶	۴/۷۳۸۶	۰/۴۱۳۸۸	۲/۷۰۰	۰/۰۰۷	رد H0
	زن	۱۹۵	۴/۶۱۳۷	۰/۴۷۱۴۵			
دوم	مرد	۱۷۶	۴/۶۹۳۲	۰/۴۵۶۲۷	-۱/۳۴۴	۰/۱۸۰	پذیرش H0
	زن	۱۹۴	۴/۸۸۶۶	۱/۸۵۸۳۳			
سوم	مرد	۱۷۳	۴/۱۱۸۵	۱/۰۶۷۰۰	۱/۵۶۵	۰/۱۱۹	پذیرش H0
	زن	۱۹۴	۳/۹۴۸۵	۱/۰۱۴۱۱			
چهارم	مرد	۱۷۷	۴/۶۳۶۷	۰/۳۸۴۸۸	۰/۰۴۰	۰/۹۶۸	پذیرش H0
	زن	۱۹۶	۴/۶۳۵۲	۰/۳۴۰۳۴			
پنجم	مرد	۱۷۷	۴/۷۱۷۴	۰/۳۷۹۷۱	۱/۳۸۰	۰/۱۶۸	پذیرش H0
	زن	۱۹۶	۴/۶۵۴۳	۰/۴۹۰۳۹			
ششم	مرد	۱۷۷	۴/۸۵۰۳	۰/۳۲۶۶۸	-۰/۲۵۹	۰/۷۹۶	پذیرش H0
	زن	۱۹۶	۴/۸۸۰۱	۱/۵۰۰۳۱			
هفتم	مرد	۱۷۷	۴/۸۶۴۴	۰/۳۱۷۵۳	۱/۰۹۶	۰/۲۷۴	پذیرش H0
	زن	۱۹۶	۴/۸۲۴۰	۰/۳۸۶۸۲			

اطلاعات جدول بالا نشان می دهد که درباره‌ی فرضیه‌ی اول اختلاف معنی داری میان پاسخهای مردان و زنان وجود دارد و در مورد سایر فرضیه‌ها اختلاف معنی داری میان مردان و زنان وجود ندارد.

جدول شماره ۴-۳-۳- فرض صفر: اختلاف معنی داری میان میانگین پاسخها در گروه‌های مختلف سطح سواد وجود ندارد.

گزینه‌ها	سطح سواد	تعداد	میانگین	انحراف معیار	F محاسبه شده	Pv	نتیجه‌ی آزمون
اول	سال یکم	۱۱۲	۴/۶۹۶۴	۰/۴۵۵۳۲	۰/۲۳۵	۰/۸۷۲	تأیید H0
	سال دوم	۱۲۹	۴/۶۷۴۴	۰/۴۷۴۰۹			
	سال سوم	۷۹	۴/۶۴۱۴	۰/۴۳۹۴۱			
	سال چهارم	۵۱	۴/۶۶۶۷	۰/۳۸۸۷۳			
دوم	سال یکم	۳۷۱	۴/۶۷۳۰	۰/۴۴۸۸۵	۲/۲۰۵	۰/۰۸۷	تأیید H0
	سال دوم	۱۱۱	۴/۷۲۹۷	۰/۴۴۶۱۱			
	سال سوم	۱۲۹	۴/۷۱۳۲	۰/۴۲۲۸۶			
	سال چهارم	۸۰	۴/۷۲۵۰	۰/۴۷۶۶۷			

ادامه‌ی جدول شماره‌ی ۴-۳-۳: فرض صفر: اختلاف معنی‌داری میان میانگین پاسخ‌ها در گروه‌های مختلف سطح سواد وجود ندارد.

گزینه‌ها	سطح سواد	تعداد	میانگین	انحراف معیار	F محاسبه شده	Pv	نتیجه‌ی آزمون
سوم	سال یکم	۵۰	۵/۲۶۰۰	۳/۵۸۸۸۷	۰/۶۸۹	۰/۵۵۹	تأیید H0
	سال دوم	۳۷۰	۴/۷۹۴۶	۱/۳۸۳۵۹			
	سال سوم	۱۱۲	۴/۹۳۳۰	۱/۰۷۶۹۸			
	سال چهارم	۱۲۵	۴/۰۲۴۰	۱/۰۳۷۳۲			
چهارم	سال یکم	۸۰	۴/۰۸۱۳	۰/۹۶۶۰۲	۱/۰۰۴	۰/۳۹۱	تأیید H0
	سال دوم	۵۰	۴/۱۷۰۰	۱/۰۹۵۴۹			
	سال سوم	۳۶۷	۴/۰۲۸۶	۱/۰۴۱۴۲			
	سال چهارم	۱۱۲	۴/۶۷۴۰	۰/۳۲۴۳۱			
پنجم	سال یکم	۱۳۰	۴/۶۲۰۸	۰/۳۴۰۴۷	۰/۶۸۲	۰/۵۶۳	تأیید H0
	سال دوم	۸۰	۴/۶۴۶۳	۰/۳۲۸۳۸			
	سال سوم	۵۱	۴/۵۷۴۵	۰/۵۱۲۱۹			
	سال چهارم	۳۷۳	۴/۶۳۵۹	۰/۳۶۱۶۷			
ششم	سال یکم	۱۱۲	۴/۷۰۵۴	۰/۴۱۲۶۶	۱/۰۷۳	۰/۳۶۱	تأیید H0
	سال دوم	۱۳۰	۴/۶۷۳۰	۰/۴۹۶۹۳			
	سال سوم	۸۰	۴/۶۳۷۵	۰/۴۳۹۱۸			
	سال چهارم	۵۱	۴/۷۴۰۲	۰/۳۵۳۴۱			
هفتم	سال یکم	۳۷۳	۴/۶۸۴۳	۰/۴۴۱۸۹	۰/۳۴۷	۰/۷۹۱	تأیید H0
	سال دوم	۱۱۲	۵/۰۱۷۹	۱/۸۹۹۴۲			
	سال سوم	۱۳۰	۴/۸۱۱۵	۰/۴۰۹۵۰			
	سال چهارم	۸۰	۴/۷۵۶۳	۰/۵۶۲۵۰			

اطلاعات جدول فوق نشان می‌دهد که در تمام فرضیه‌های مورد بررسی اختلاف معنی‌داری میان میانگین پاسخ‌ها در گروه‌های مختلف سطح سواد وجود ندارد
 ملاحظه: در این تحقیق از رتبه‌بندی کردن عامل‌های هر سؤال با استفاده از آزمون فریدمن استفاده شده است؛ لیکن به‌منظور رعایت اصول تعداد کلمه در مقاله از درج آن دوری شد.

نتیجه‌گیری

در روند اجتماعی شدن، نهاد های گوناگونی دخیل هستند؛ اما با وجود رقبای عمده به‌ویژه مدرسه و رسانه‌های جمعی و مخصوصاً تلویزیون، خانواده هنوز در اجتماعی کردن و شکل‌دهی اصول، افکار، ایده‌ها، نگرش‌های افراد حتی در بزرگ‌سالی نقش اساسی و کلیدی دارد. یعنی وقتی کودک وارد مدرسه می‌شود طیف اندیشه‌ها و احساسات وی در چارچوب خانواده و بر اساس رفتار والدین و برادر و خواهر و تمام آنچه در خانه و باغ و در رابطه با همسایه‌هاست متبلور می‌گردد (ملینسکی، ۱۳۷۶: ۲۴۴)

فرضیات بر پایه‌ی پژوهش‌های متقن، دیدگاه‌ها و نظریات ارزشمندی که از سوی صاحب‌نظران درخصوص تأثیر خانواده بر روند اجتماعی شدن افراد مطرح شده بود، بنا گردید. نتایج تحقیقات میدانی زیر در چارچوب فرضیات بدست آمد:

۱- کل افراد مورد پژوهش ۳۷۳ نفر بودند که از میان آنها ۴۷/۴۵ درصد را آقایان و ۵۲/۵۵ درصد را خانم‌ها به‌خود اختصاص داده‌اند.

۲- بیش‌ترین گروه سنی در این تحقیق ۱۹ ساله‌ها و کمترین آن‌ها ۲۳ ساله‌ها بوده‌اند که به ترتیب معادل ۲۸/۲ و ۷/۳ درصد است.

۳- هم‌چنین ۹۴/۴ درصد پاسخ‌دهندگان را مجرد و مابقی که ۵/۶ درصد هستند را متأهل‌ها به خود اختصاص داده‌اند.

۴- بیش‌ترین گروه شرکت‌کنندگان از سال دوم و کمترین آن‌ها از سال چهارم به ترتیب با ۳۴/۹ و ۱۳/۷ درصد می‌باشند.

۵- در این پژوهش بیش‌ترین سطح سواد پدر را مکتب عالی با ۴۶/۸ درصد و کمترین آن را نامزد یا دکتر علم با ۳/۲ درصد و هم‌چنین بیش‌ترین سطح سواد مادر را مکتب میانی با ۳۹/۶ درصد و کمترین آن را نامزد یا دکتر علم با ۰/۸ درصد به خود اختصاص داده‌اند.

۶- توزیع فراوانی مذهب نشان می‌دهد که بیش‌ترین آن‌ها اهل سنت ۸۹/۸ درصد و بقیه‌ی مذاهب به ترتیب شیعه، مسیحی و یهودی هستند.

۷- هم‌چنین یافته‌ها نشان می‌دهد که ۸۷/۷ درصد افراد تحت سرپرستی پدر و مادر خود هستند.

۸- اطلاعات نشان می‌دهد که ۹۰/۶ درصد پاسخ‌دهندگان در حدّ زیاد و خیلی زیاد اعتقاد دارند که انتقال میراث فرهنگی به جوانان از طرف خانواده صورت می‌گیرد و تنها ۱/۳ درصد در حدّ کم و خیلی کم این اعتقاد را دارند. این فرضیه که: انتقال میراث فرهنگی به جوانان از طرف خانواده

صورت می‌گیرد با $P_v < 0/001$ پذیرفته می‌شود و همچنین پاسخ‌دهندگان بر این باورند که از میان عامل‌های فرضیه‌ی اول عامل دوم (زبان تاجیک از این جهت برای من ارزش دارد که میراث نیاکان من است)، بیش‌ترین اهمیت را دارد.

۹- اطلاعات نشان می‌دهد که ۹۶/۰۵ درصد پاسخ‌دهندگان در حدّ زیاد و خیلی زیاد اعتقاد دارند که عشق و علاقه‌ی جوانان به نمادهای ملی و جامعه‌پذیری در خانواده رابطه دارد و تنها ۰/۴ درصد در حدّ کم و خیلی کم این اعتقاد را دارند. این فرضیه که: به‌نظر می‌رسد اعتقاد به تداوم تاریخی در جوانان با اجتماعی شدن آنان در خانواده رابطه‌ی معناداری وجود دارد با $P_v < 0/001$ پذیرفته می‌شود.

۱۰- اطلاعات نشان می‌دهد که ۷۱/۱ درصد پاسخ‌دهندگان در حدّ زیاد و خیلی زیاد اعتقاد دارند که میان خانواده و شکل‌گیری غرور ملی جوانان رابطه وجود دارد و تنها ۱۵ درصد در حدّ کم و خیلی کم این اعتقاد را دارند. این فرضیه که: میان نوع نگرش فرزندان به سایر قومیت‌ها و مذاهب با جامعه‌پذیری آنان در خانواده رابطه وجود دارد با $P_v < 0/001$ پذیرفته می‌شود.

۱۱- اطلاعات نشان می‌دهد که ۹۲/۴ درصد پاسخ‌دهندگان در حدّ زیاد و خیلی زیاد اعتقاد دارند که میان اعتقاد به دفاع از سرزمین و حفظ استقلال کشور در جوانان با جامعه‌پذیری رابطه وجود دارد و تنها ۲ درصد در حدّ کم و خیلی کم این اعتقاد را دارند. این فرضیه که: به‌نظر می‌رسد رابطه‌ی معناداری میان جامعه‌پذیری در خانواده و پذیرش آداب و رسوم، ارزش‌های اجتماعی و حفظ سنت‌های اجتماعی توسط جوانان برقرار می‌باشد با $P_v < 0/001$ پذیرفته می‌شود و همچنین پاسخ‌دهندگان بر این باورند که از میان عامل‌های فرضیه‌ی چهارم عامل اول (پدر و مادر به من یاد دادند تا به بز رگ‌ترها احترام کنم و این برایم افتخار است).

۱۲- اطلاعات نشان می‌دهد که ۹۳/۹ درصد پاسخ‌دهندگان در حدّ زیاد و خیلی زیاد اعتقاد دارند که میان جامعه‌پذیری در خانواده و پذیرش آداب و رسوم رابطه وجود دارد و تنها ۱/۲ درصد در حدّ کم و خیلی کم این اعتقاد را دارند. این فرضیه که: به‌نظر می‌رسد میان اعتقاد به دفاع از سرزمین و حفظ استقلال کشور در میان جوانان با جامعه‌پذیری آنان در خانواده رابطه وجود دارد با $P_v < 0/001$ پذیرفته می‌شود.

۱۳- اطلاعات نشان می‌دهد که ۹۷/۸ درصد پاسخ‌دهندگان در حدّ زیاد و خیلی زیاد اعتقاد دارند که میان میان جامعه‌پذیری در خانواده و پذیرش آداب و رسوم رابطه وجود دارد و تنها ۰/۵ درصد در حدّ کم و خیلی کم این اعتقاد را دارند. این فرضیه که: به‌نظر می‌رسد میان عشق و علاقه‌ی

جوانان به نمادهای ملی و جامعه‌پذیری در خانواده رابطه‌ی معنا داری وجود دارد با $P_v < 0/001$ پذیرفته می‌شود.

۱۴- همچنین این فرضیه که: در شکل‌گیری هویت فردی و اجتماعی من، خانواده بیش‌تر از سایرین مؤثر بوده است با $P_v < 0/001$ پذیرفته می‌شود. به عبارتی ۹۳/۸ درصد پاسخ‌دهندگان در حدّ زیاد و خیلی زیاد بر این باورند و فقط ۱/۸ درصد این باور را ندارند.

منابع و مأخذ

۱. برگر، لوکمان و پترل، توماس (۱۳۷۵) ساخت اجتماعی واقعیت (رساله‌ای در جامعه‌شناسی شناخت)، ترجمه‌ی فریبرز مجیدی، تهران: اندیشه‌های عصر نو.
۲. برگر، لوکمان و پترل، توماس (۱۳۷۵) ساخت اجتماعی واقعیت.
۳. بیک وند، داریوش (۱۳۸۰) «مسأله‌ی هویت جوانان»، نامه انجمن جامعه‌شناسی ایران، شماره‌ی ۴، تهران، چاپاول، ص ۱۰۵.
۴. توسلی، غلام عباس (۱۳۷۴) نظریه‌های جامعه‌شناسی، انتشارات سمت، تهران.
۵. حاجیانی، ابراهیم (۱۳۸۸) جامعه‌شناسی هویت ایرانی، تهران: انتشارات کمیل.
۶. حیدری، محمد (۱۳۸۳) «هویت و امنیت ملی»، مجموعه مقالات مبانی نظری هویت و بحران هویت، تهران: نشر پژوهشکده‌ی علوم انسانی و اجتماعی جهاد دانشگاهی، ص ۳۴۳.
۷. شارون، جوئل (۱۳۷۹) ده پرسش از دیدگاه جامعه‌شناسی، ترجمه‌ی منوچهر صبوری، تهران: نشر نی.
۸. علاقه‌بند، علی (۱۳۸۹) جامعه‌شناسی آموزش و پرورش، تهران: انتشارات روان.
۹. فیله‌ی، داود (۱۳۸۳) «نسبت هویت و خرده‌هویت‌ها»، مجموعه مقالات مبانی نظری هویت و بهران هویت، تهران: نشر پژوهشکده‌ی علوم انسانی و اجتماعی جهاد دانشگاهی، ص ۵ و ۴.
۱۰. قنبری، علی (۱۳۸۹) هویت و جهانی شدن، تهران: انتشارات .
۱۱. کالهن، کریج (۱۳۸۹) نظریه‌ی اجتماعی و سیاست هویت، ترجمه‌ی محمد قلی‌پور و علی محمدزاده، تهران: انتشارات جامعه‌شناسان.
۱۲. گل محمدی، احمد (۱۳۸۰) «جهانی شدن و بحران هویت»، فصلنامه‌ی مطالعات ملی، سال سوم، شماره‌ی ۱۰، ص ۱۴.
۱۳. گودرزی، حسین (۱۳۸۳) جامعه‌شناسی هویت در ایران، تهران: انتشارات تمدن اسلامی (وابسته مؤسسه مطالعات ملی).
۱۴. گیلگ، عبدالامیر (۱۳۷۶) بررسی عوامل مؤثر بر ایجاد بروز اختلالات رفتاری و بزهکاری دانش‌آموزان در استان‌های شیراز، اهواز، ساری، رشت، زنجان، کرمان، سمنان، تهران، همدان، تبریز، اصفهان و یزد (گزارش پژوهشی چاپ نشده) پژوهشکده‌ی تعلیم و تربیت، تهران: وزارت آموزش و پرورش.
۱۵. بلینسکی، سوخو (۱۳۷۶) تعلیم و تربیت علمی برای همگان، مترجم رضی هیرمندی (خدادادی)، چاپ دوم، تهران: نشر آروین.

۱۶. موسوی شوشتری، مژگان، حقیقی، جمال و شکرشکن، حسین (۱۳۷۵) بررسی رابطه جوی- عاطفی خانواده با سازگاری فرد- اجتماعی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دختر سال سوم راهنمایی، پایان‌نامه (چاپ نشده)، اهواز: دانشگاه شهید چمران.
۱۷. منادی، مرتضی (۱۳۸۶) درآمدی جامعه‌شناختی بر جامعه‌پذیری، تهران: انتشارات جیحون.
۱۸. نوایی نژاد، شکوه (۱۳۸۷) رفتارهای بهنجار و نابهنجار کودکان و نوجوانان و راه‌های پیشگیری و درمان نابهنجاری‌ها، تهران: انتشارات انجمن اولیا و مربیان.

19. Ali shadman(2012) « study of family socialization identity Based» , **AbilityAmerican journal** , ISS 1450-223X ISSue53 Toutse jouearant
20. six.paris.robert lafon (1972)**Dodson**, fitzhugh
21. Jacobson,J.and J. Jenkihs,R.(1996) **social Identity**, London: Routledge.

This document was created with Win2PDF available at <http://www.win2pdf.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.
This page will not be added after purchasing Win2PDF.